

IVAN OLBRACHT (1882 - 1952)
BRATR ŽAK (1913)

Olbracht, I.: Bratr Žak, Melantrich, Praha 1938, první vydání

Povídka se odehrává v Čechách.

Hlavní postavy – Fricek – Hlavní postava, o něm příběh vypráví. Byl druhým nejmladším členem komediantské rodiny, velmi obdivoval svého staršího bratra Žaka. Byl velmi svérázný a někdy až agresivní.

– Žak – Nejstarší ze sourozenců, byl velmi pyšný a ostatními lidmi pohrdal. Zajímala ho pouze práce a žen se stranil, což bylo také příčinou jeho pozdějšího smutku.

– Olga – Nejmladší členka rodiny, byla tichá a zamlklá, ale také příkrá, zejména co se správy peněz týkalo. Nakonec svého bratra Fricka opustila a odešla s jedním kočím.

Knížka vypravuje příběh jedné české komediantské rodiny. Ukazuje, jak měli komedianti těžký život – zejména v zimě a často nebyli daleko od toho, aby šli žebrať.

Příběh začal, když byli sourozenci Fricek s Olgou poměrně malí. Frickův veliký vzor byl jeho bratr Žak, který již tehdy rozhodoval o spoustě důležitých věcí, přesto, že cirkus vedl jeho otec. Ten se na představeních tolik neukazoval, ostatně toho ani moc neuměl. Jeho žena, Frickova matka byla značně nemocná, hrávala na flašinet a za nějakou dobu zemřela. Pro jejího manžela to byl důvod k pití alkoholu, což připravovalo rodinu o spoustu peněz. O peníze se tedy začala starat Olga – často musela odhánět otce, který žádal peníze na kořalku.

Komediantská rodina kočovala po celých Čechách, v některých dobách se jí dařilo lépe, ale někdy třeli bídu s nouzí. Zejména v zimě byli zmrzlí na kost a měli velmi málo peněz. Na jednom představení po Frickovi bezdůvodně hodil místní kluk kámen a strhla se rvačka. Z té byli obviněni komedianti a museli lidem vrátit vstupné. Fricek začal člověka, který jim tuto újmu způsobil, nenávidět. Jmenoval se Josef Havránek – vzpomínky na něj ho pronásledovaly během celého příběhu. Na jaře, po smrti matky, se nechali najmout cirkusem Schuster, jehož majitel zrovna zemřel – vdova je najala všechny tři a Žaka si oblíbila nejvíce. Měli dost peněz a byli celkem spokojeni. Fricek dokonce získal svojí první obdivovatelku, ale kvůli tomu, že mu bratr Žak zakázal se s ní stýkat, ji v životě neviděl. Žak byl velmi dobrým ředitelem, cirkus začal vzkvétat a vdova byla velice nerada, když asi po roce opět odešli.

Žak vymyslel nový typ představení – pantomimickou hru o nešťastné lásce, která byla velmi úspěšná. Vložil do ní svůj vlastní problém a stesk – práci obětoval vše a láska mu chyběla. Po nějaké době je zastihlo psaní od vdovy, že jsou v Německu a zda by se nechtěli znovu spojit. A tak se je Žak vydal hledat. Fricek s Olgou a s otcem zůstali sami, ale měli nějaké našetřené peníze, a tak nehráli, jen čekali, až Žak napíše. Ten se skutečně ozval, ale další psaní od něj již nedostali. Mysleli si, že je zradil a začali se bez cíle potulovat po celých Čechách. V jedné hospodě je nakonec zastihlo další

psaní od bratra, ale přijeli moc pozdě na to, aby na něj mohli odpovědět. Již žádný další dopis od něj nedostali.

Otec se po čase upil k smrti a za pohřeb vydali Olga s Frickem poslední peníze. Začali žít jako skuteční tuláci a na živobytí si vydělávali tak, že se nechali najímat při žních. Jednoho dne Fricka Olga opustila s kočím, kterého měla již delší dobu ráda. Fricek jednou náhodou potkal Josefa Havránka – svého dávného nepřítele a soka, který mohl za to, jak bídne se jim vedlo. Neváhal, počkal si na něj a ubil ho kamenem k smrti. Následující noc ho sice zatkli četníci, ale protože se ani jednou nepodřekl a ani neměl pořádný motiv (neokradl ho o peníze), zůstal nevinen.